

Законодавче регулювання тривалості робочого часу є однією з гарантій конституційного права працівників на працю, відпочинок, безпечні та належні умови праці. Законодавство про робочий час має на меті, з одного боку, створення умов, що забезпечили б високу продуктивність та організованість праці, а з іншого боку — усебічний захист прав та інтересів працівників.

Нормативно-правові акти обмежують час роботи працівників, зайнятих у шкідливих умовах праці. Про дотримання роботодавцем норм законодавства свідчить табель обліку робочого часу працівників.

Для працівників, зайнятих на роботах зі шкідливими умовами праці, встановлюється скорочена тривалість робочого часу — не більше 36 годин на тиждень (пункт 2 частини першої статті 51 Кодексу законів про працю України).

Конкретну тривалість робочого часу визначають відповідно до Переліку виробництв, цехів, професій і посад із шкідливими умовами праці, робота в яких дає право на скорочену тривалість робочого тижня, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2001 № 163.

Якщо атестація робочих місць за умовами праці підтвердила шкідливі умови та право працівників на скорочену тривалість робочого тижня, необхідно внести зміни до колективного договору та правил внутрішнього трудового розпорядку, оскільки скорочену тривалість робочого часу встановлюють саме у колективному договорі (пункт

9 Порядку застосування Переліку виробництв, цехів, професій і посад із шкідливими умовами праці, робота в яких дає право на скорочену тривалість робочого тижня).

Час зайнятості працівників у шкідливих умовах праці впливає на тривалість додаткової відпустки, адже її надають пропорційно фактично відпрацьованому часу у шкідливих умовах праці. У розрахунок часу, що дає право на додаткову відпустку, зараховують дні, у які працівник фактично був зайнятий на роботах зі шкідливими умовами праці не менше половини тривалості робочого дня, встановленого для працівників відповідних виробництв, цехів, професій і посад. Отже, роботодавець має обліковувати, скільки часу впродовж зміни працівник зайнятий у шкідливих умовах.

Якщо працівник зайнятий у шкідливих умовах повну зміну, необхідно зазначати у табелі обліку робочого часу повний робочий день та кількість відпрацьованих годин; якщо лише частину робочої зміни, окремо відображати у табелі години, відпрацьовані у шкідливих та оптимальних умовах праці.